

בנושא *Daubert*: מידע בנוגע לכללי הראיות הפדראליים

מהי הלכת דאוברט (*Daubert*)?

הלכת דאוברט (*Daubert*) משמשת כהליך עבור שופט בבית משפט פדראלי בארצות הברית כדי להעריך את אמינותו של עד מומחה, אשר הצהרותיו יוצגו בפני חבר המושבעים במהלך משפט. בית המשפט העליון האמריקאי דורש כי הערכאות השיפוטיות ישמשו כ"שומרי הסף" של המדע, כך שעדות מומחה בלתי מהימנה לא תוצג בפני חברי המושבעים.

מהו ההליך שמתקיים על מנת להבטיח עמידה בהלכת דאוברט (*Daubert*)?

- כאשר תיק נדון בבית המשפט, התובע או הנאשם (הצדדים המגישים את התביעה או מתגוננים מפניה) רשאים לבחור מומחים כדי שאלה יעידו במגוון נושאים הקשורים לתביעה.
- כל צד חייב להראות כי למומחה מטעמו יש את הכישורים על מנת להעיד באופן אמין ומהימן בסוגייה. המומחים כותבים "חוות דעת מומחה" בבה הם מפרטים את מסקנותיהם.
- הצד שכנגד רשאי להפנות שאלות אל המומחה באשר לחוות דעתו במסגרת מה שקרוי עדות בתצהיר.
- בהתבסס על חוות דעתו של המומחה ועל העדות בתצהיר כאמור, הצד שכנגד רשאי לבקש מהשופט שלא לכלול את עדותו המוצעת של המומחה, בחלקה או במלואה.
- על מנת להגיע לקביעה זו, השופט יכול לבקש מהצדדים להעלות את עמדתם על הכתב במסגרת תקציר משפטי. השופט יוכל לכהן גם במסגרת שימוע דאוברט (*Daubert*) – הליך משפטי מצומצם במהלכו העד המומחה הפוטנציאלי מתושאל על ידי שני הצדדים.
- לאחר השימוע, השופט מחליט האם העד יוכל להעיד במשפט, האם יוכל להעיד תוך קביעת מגבלות, או שמא הוא לא יורשה להעיד כלל.
- הליך זה מבטיח כי חבר המושבעים לא ייחשף לעדות בלתי מהימנה מפי אדם המוצג כמומחה.

באילו הלכות משתמש השופט על מנת להעריך האם עד מורשה להעיד?

על פי הלכת דאוברט (*Daubert*), המומחים חייבים להיות **מוסמכים**, ועדותם חייבת להיות הן **מהימנה** והן **רלוונטית**. כל המומחים – לא רק מומחים בתחומי המדעים – חייבים לעמוד בהלכה זו על מנת להעיד.

- המומחים חייבים להיות **מוסמכים** להעיד על בסיס הידע, הכישורים, הניסיון, ההכשרה או הלימודים שלהם.
- עדות המומחה חייבת להיות **מהימנה**, והיא נמדדת על פי חמישה קריטריונים:
 - (1) האם התיאוריה שאותה מציג המומחה נבדקה על ידי מדענים אחרים? האם ניתן לבחון אותה?
 - (2) האם התיאוריה עמדה בפני "בחינת עמיתים" על ידי מומחים אחרים בתחום?
 - (3) האם ישנו סיכוי שהתיאוריה תוביל לתוצאה שגויה או האם יש לה שיעור שגיאות גבוה?
 - (4) האם קיימים תקנים שמטרתם לבקר את אופן פעילות השיטה, ולהבטיח עקביות?
 - (5) האם התיאוריה התקבלה באופן רחב על ידי הקהילה המדעית, או האם זו דעת מיעוט?
- עדות המומחה חייבת להיות **רלוונטית** לטיעוני התיק ועליה לסייע לחבר המושבעים להבין את הראיות או להגיע לידי החלטה. השופטים אינם רוצים לגזור מזמנם של המושבעים או לבלבל אותם עם מידע שאינו קשור לתיק שנדון.
- בנוסף, על בתי המשפט לשקול האם התיאוריה שמציג המומחה נשענת על השערות, את משך הזמן שבו המומחה מחזיק בדעתו, והאם המומחה שקל הסברים חלופיים טרם גיבש את עמדתו.

כיצד הדבר מתקשר להליך הליטיגציה הפדראלי הרב-מחוזי בנושא הטלוק (*MDL*)?

ג'ונסון אנד ג'ונסון הגישה בקשות במסגרת הלכת דאוברט (*Daubert*) וביקשו מהשופט בהליך הליטיגציה הפדראלי הרב-מחוזי לעניין הטלוק, שלא לכלול רבים מן ה"עדים מומחים" מטעם התביעה, משום שעדותם בסוגייה האם טלוק גורם לסרטן שחלות אינה מהימנה.

בחודש יולי 2019 השופט ערך שימוע דאוברט (*Daubert*) שנפרס על פני מספר ימים, שבמהלכו העידו חלק מאותם מומחים ועמדו בפני חקירה נגדית של הצד הנגדי. ביום 7 באוקטובר 2019, הגישו ג'ונסון אנד ג'ונסון והתובעים את תצהירי בתר-השימוע שלהם.

השופט ישתמש בתוצאות הליכי השימוע ובתקצירים שלאחר השימוע על מנת לקבוע האם התיאוריות של המומחים עומדות בהלכת דאוברט (*Daubert*).

מועד מתן ההחלטה נתון לשיקול דעתו של השופט.